

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америка ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0807 4-0837 — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КРАІНА В ОЧІКУВАННІ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗВІДОМЛЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон, 11. липня. — Конгрес і ціла країна очікують сьогодні з великим інтересом піврічного господарського звідомлення президента Трумана, що має бути, як загалом вважається, світовою справою. В поінформованих колах вважають, що президент, накреслюючи напрямки для господарського багачства в році, забезпечить рівночасно країну і світ, що теперішнє деяке замовнення в продукції і затримання не можна вважати передвісниками депресії. В звідомненні президента рекомендується цілий ряд заходів для оживлення та заохочення до інвестицій і до збільшення закупочної сили, хоча рівночасно вважається, що президент цим разом відступить від свого домагання додаткових податків на 4,000,000,000 доларів, як як це авторитетно заявив вже минулого тижня на пресовій конференції поінформований Дж. МекКормек. Одним із заходів для здобуття рівноваги в господарстві президент має би рекомендувати в своєму звідомненні збільшення кращої продукції на 20%, встановлюючи її на \$300,000,000 річно. Існують оправдані здогадки, що президент рекомендуватиме знову збільшення допомоги для безробітних, лібералізацію федеральних позичок для бізнесу, дальшу розбудову сімейського господарства та краще соціальне забезпечення. Звіт президента буде пересланий до Конгресу сьогодні після полудня і спостерігачі вважають, що він матиме величезний вплив на дальший розвиток як кращого так і міжнародного господарства.

ВУГЛЕВА КОМПАНІЯ ПРОТИ ТРИ-ДЕННОЇ СИСТЕМИ ПРАЦІ

Пітсбург, 11 липня. — Місцеве Консолідаційне Ковал Компані, найбільший продуцент м'якого вугілля в світі, заповіла минулої суботи боротьбу „всіма способами й засобами“ проти введеної Джоном Л. Луїсом, президентом Юнайтед Майн Воркерс, системи трьох днів праці в тиждень, як перший стратегічний крок в домаганнях нової підвищення заробітної платні. Рішення Компанії подає до відома на пресовій конференції її президент, Джордж Е. Лов. Він заявив, що Компанія насамперед доложити усіх зусиль з метою переконати керівників юнію, що того роду метода є шкідливою для індустрії, для консументів і насамперед для всіх тих, що заробляють на життя в цій індустрії.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВИ ДОХОДЖЕННЯ В СПРАВІ ГІССА

Вашингтон, 11. липня. — Після того, як промови не могли виявити рішення у відомій справі Адліра Гісса, бувшого високого урядовця державного департаменту, обвинуваченого за кривопристражність та передаття державних таємниць советським агентам, в Конгресовому Комітеті Не-Американських Діян заповідається можливість нових доходжень проти нього. Рівночасно конгресмен Геролд Г. Велде, республіканець з Ілліной, виступив з обвинуваченням проти федерального судді Гісса, Семюела Ф. Кауфмана, закінчуючи йому судові нечестності в користь Гісса та наводячи на це конкретні докази.

ЗАХОДИ НА ЗАБОРОНУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В МІННІГЕН

Дітройт, 11 липня. — Мейор Юджин Ван Антверп заявив вчора, що вже сьогодні він буде домагатися від губернатора Дж. Менцера Вільямса, щоб той скликав сесію стейтрової легіслатури для поставлення поза законом комуністичної партії в Мінніген. Місцеві комуністи, яких мейор Ван Антверп вже в більшості позбувся з міської управліня, заповіли, що вони будуть боротися проти заходів на заборону комуністичної партії „аж до кінця“.

КОНЕЛЛІ ПОТВЕРДЖУЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ АТЛАНТИЧНОГО ПАКТУ ВІД ПРОГРАМИ ЗРОСНІННЯ

Вашингтон, 11 липня. — Минулої суботи сенатор Там Конеллі, демократ з Техасу і голова сенатського Комітету Закордонних Справ, заявив, що Атлантичний договір як такий не є залежний від американської програми допомоги в озброєнні європейських партнерів договору, та що Сенат, голосуючи за ратифікацію договору, ще не перебірає рівночасного зобов'язання щодо самої програми зброєння. Це заповідає сенатор Конеллі вважати за відповідне зложити у зв'язку з помітною опозицією щодо проекту американської допомоги в сумі \$1,130,000,000 на озброєння партнерів Атлантичного пакту, бажаючи раніше поладати справу ратифікації самого договору.

ЗАСОУДЖЕНО КУ-КЛОКС-КЛЕНЦІВ

Бірінггем, 11 липня. — Велика лава присяжних, що вела слідство в справі насильств товни в цьому районі, потвердила в суботу вину 14 осіб, яких підозрюється в організації погромів та в приналежності до Ку-Клукс-Клен.

СПРАВА НОВОГО ПЕРЕСЕЛЕНЧОГО ЗАКОНУ В СЕНАТСЬКОМУ КОМІТЕТІ

Вашингтон, 11. липня. — Сьогодні мало б відбутися чергове засідання сенатського Підготовчого Комітету, на якому буться обговорювати справу нового переселенчого закону для європейських скитальників, згідно справу полекшення та поширення попереднього закону. Відповідна підкомісія цього Комітету ще перед місяцем відмовилася діяти в справі цього законопроекту, внесеного до Палати Репрезентантів. Ціла справа згаданого законопроекту натрапляє на труднощі, вже хочби тому, що голова Комітету, сенатор МекКарран з Невади, є сам проти лібералізації закону, за винятком випадків з пастухами, що їх потребують фермери в його степи. Проте, існують деякі можливості, що інші сенатори „зрушають справу з місця“.

ЧУДО В ЛЮБЛІНІ

Люблин, Польща, 11. липня. — З церковних кол потверджують, що образ Матері Божої в місцевій катедрі в Східній Польщі плаче кривавими сльозами. Ще минулої неділі на образі під лівим оком портрету Богородиці виступила крапля крові, тоді, як з правого ока виступила звичайна сльоза. Один зі священників отер криваву сльозу і тоді на її місце виступила така сама інша і задержалася два дні, всякаючи описля в полотні образу. Вістка про це чудо блискавкою розійшлася по цілій країні, хоча про це нічого не пише комуністична преса. Тепер сотні тисяч народу з найдавніших закутків Польщі йдуть на відпуст до Любліна. Місцеве населення вважає, що образ Матері Божої плаче кривавими сльозами над долею Христової Церкви під більшовизмом.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ГЕН. ПРИЧАРДА

Вашингтон, 11. липня. — Вчора після полудня згинув трагічною смертю ген. Вернон Е. Причард, головний офіцер пресових зв'язків Армії. Трагедія трапилася під час експлозії яхти, на якому генерал в товаристві кількох інших осіб виїхав на пікнік вназрік Потомак. Під час експлозії були поранені ще чотири інші особи, що не віднесено до лікарні. В рятувочній акції відіграв головну роль полк. Ентоні Дж. Дрекслер, бувший дипломат.

СЛІДЧИЙ КОМІТЕТ СУМНІВАЄТЬСЯ В КРАДІЖНУ УРАУН

Вашингтон, 11. липня. — Після кількох місяців дбайливих доходжень тепер виявляється, що „зникнення“ урану 235 з атомових інсталяцій в Шікаго, про яке повідомлено ще в лютому цього року, правдоподібно цілком не мало місця. Відповідне звідомлення в цій справі приготував з доручення спільного конгресового Комітету для атомової енергії д-р Ернест В. Тіл, заступник дослідного директора Стандард Ойл Компані з Індіани. В його звідомненні стверджується, що хоча не має доказу, що нічого з цього важливого матеріалу не пропало, проте існуючі обставини майже виключають можливість крадіжки.

ЧІЯНГ І КВІРНО НАРАДЖУЄТЬСЯ В СПРАВІ РЯТУНКУ АЗІЙ ВІД БОЛЬШЕВИЗМУ

Багіо, Філіппіни, 11. липня. — Відомий провідник китайських націоналістів, маршал Чіянг Кай-шек, прибув на Філіппіни та почав вже серію нарад з філіппінським президентом Ельпідіом Квіріном, предметом яких є створення відповідного азійського союзу для рятунку цього континенту від більшовизму.

ЧЕРГОВА НАПАСТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПАШКВІЛІСТА НА АМЕРИКАНСЬКУ ПРЕСУ

Москва, 11. липня. — Відомий советський пашквіліст, Ілля Еренбург, минулої суботи знову накинувся на американську пресу, називаючи її „брехливою, банальною і глупою“. Своєю лайку Еренбург надрукував в урядових „Ізвестіях“, що вишлись в збільшеному об'ємі з нагоди видання 10-ти тисячного числа.

КИТАЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗНУЖАЛИСЯ НАД АМЕРИКАНСЬКИМ ДИПЛОМАТОМ

Шанхай, 11. липня. — Китайська комуністична поліція в цьому місті звільнила після

НОВА ЕКЗЕКУТИВА У.Н.О. В КАНАДІ

Віннепег, Канада. — В дніх від 30-го червня до 3-го липня відбулися тут в новому власному будинку з'їзди У.Н.О. (Українського Національного Об'єднання) і братських організацій: ОУК, УСГ та МУН. Предсідником з'їзду, на якому оголошено ряд рефератів та долагоджено багато організаційних та інших справ, була п. Степанія Савчук з Торонта. У висліді з'їзду вибрано нову краву Екзекутиву Об'єднання, до якої увійшли: Володимир Коесар — голова; В. Гультай — заст. голови; З. Кшиш — головний секретар; О. Тарновський — касир та П. Божок — члени. Подробниці з'їзду будуть подані в дальших числах цього щоденника.

СУДИТИМУТЬ ГІТЛЕРІВСЬКОГО ГАВЛІАНТЕРА У ФРАНЦІЇ

Париж, 11. липня. — Перед французькою Палатою Справедливості має початися завтра великий судовий процес проти гітлерівського амбасадора в Парижі, Отта Абета, обвинуваченого за воєнні злочини протягом чотирьох років німецької окупації Франції. Процес заповідається як французький „Нюрнберг“, бо практично це була процес проти цілої німецької окупаційної влади у Франції.

НОВА СОВЕТСЬКА БЛЮКАДА БЕРЛІНА

СОВЕТИ ПРИПИНИЛИ ВВЕСЬ КОЛІВНИЙ РУХ НА АВТОСТРАДАХ ЗІ ЗАХОДУ

Берлін, 11 липня. Сьогодні рано советські окупаційні власті здержали весь коловий рух на автостадах зі заходу до Берліна через їх зону. Ще минулої п'ятниці більшовики замкнули рух вантажних автомобілів на автостаді Гамбург-Берлін. В суботу вони замкнули всі інші автостади а сьогодні рано на одну годину цілком здержали і описля зменшили до мінімуму автомобільний рух на найголовнішій автостаді між Гельмштедтом і Берліном. Про нову ब्लюкаду Берліна Совети формально не повідомили ані американську ані британську окупаційні власті, що приготували відповідні протести. Про обмеження або замкнення комунікаційного руху між Берліном і західними зонами повідомляється теж з інших пунктів комунікаційних полунень.

КОМУНІСТИЧНА ПРОПАГАНДА СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК

Женева, 11 липня. На порядку нарад Економічної і Соціальної Ради Об'єднаних Націй внесено звідомлення опанованої комуністами Світової Федерації Професійних Спілок до генерального секретаря ОН, Трігве Лі, в якому обвинувачується капіталістичні країни, що вони „скривають“ правдиві факти про безробіття та не можуть дати собі ради з проблемами зростаючої загрози господарської кризи. Спостерігачі стверджують, що це є звичайним документом більшовицької пропаганди, без будь-якого значення.

АНГЛІКАНСЬКИЙ ЕПІСКОП ЗАКЛИКАЄ ДО БОРІТБИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Чічестер, Англія, 11 липня. Місцевий єпископ Англіканської Церкви, д-р Джордж Кеннеді Белл, звернувся до Світової Ради Церков зі закликом більш рішучого становища проти комунізму, як „грубого порушення всіх християнських принципів“.

В ЛОНДОНІ ЗАКІНЧЕНО КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

МІНІСТРИ ФІНАНСІВ БРИТАНІЇ, З.Д.А. І КАНАДИ ВСТАНОВИЛИ НАПРЯМНІ ДАЛЬШОГО ДІЯННЯ.

Лондон, 11 липня. — Міністри фінансів Злучених Держав, Великої Британії і Канади закінчили тут вчора формально свої дво-денні наради в справі фінансової кризи, яка виникла у зв'язку з недостатком золотих і долларових резерв в країнах стерлінгової валюти та яка була причиною різних торговельних обмежень, включно з припиненням на два місяці всіх нових закупів Британії в Злучених Державах і в Канаді. У висліді Лондонських нарад, в яких взяли участь американський секретар скарбу Джан Снайдер, британський канцлер скарбни сер Стаффорд Кріппс і канадський міністер фінансів Дуглес Аббет, тільки стверджено, що зв'язані з теперішньою кризою проблеми „на довшу мету“ та висловлено переконання в „можливості створення одної, багатобічної торговельної системи“, в якій долларові й не-долларові країни можуть діяти разом. Проте, в кінцевому комунікаті не подано жадних конкретних рішень щодо безпосередньої акції, натомість заповідається чергову конференцію трьох держав в цій справі, що мала б відбутися вже на початку вересня в Вашингтоні. Наради учасники конференції описля заявили, що відбуті наради вони вважають корисними, виявляючи рівночасно своє переконання, що кризу пощастить перемогти. Конференція закінчилася формально прийняттям, що його влаштував британський прем'єр Етлі. Негайно після того секретар скарбу Дж. Снайдер відлетів до Брюссель, столиці Вельгії, де з черги відбуде наради у фінансових справах з представниками бельгійського уряду.

МОЖЛИВІСТЬ ПРОГОЛОШЕННЯ ВИМКОВОГО СТАЙНУ В БРИТАНІЇ ЧЕРЕЗ СТРАЙК

Лондон, 11 липня. — Якщо 8,000 місцевих портових робітників не закінчать сьогодні свого страйку, що триває вже два місяці, уряд рішив проголосити вимкове положення та приборити відповідні дальші заходи. У зв'язку з цим вчора відбулися наглі наради як уряду, так і робітничих професійних спілок і хоча вислід нарад не подано до відома, вважається, що серед робітників збільшуються настрої за поворотом до праці, бо їхні фонди вичерпуються, як теж протіх їх неуступчивості зростають настрої населення.

ТІТО ЗАПОВІДАЄ ЗАКРИТТЯ КОРДОНУ З ГРЕЦІЄЮ

Белград, Югославія, 11 липня. — Югославський прем'єр, маршал Тіто, виголосив вчора в місті Поля на побережжі Адриатики велику промову, в якій затримав головні внутрішні і закордонні політичні проблеми і заповів можливість закриття югославсько-грецького кордону, з метою охорони перелому боротьбою між грецьким урядом і комуністичними партіями. Він знову заявив, що Югославія „не продасть свого сумління“ ані Советському Союзові, ані західним великодержавам.

АМЕРИКАНСЬКЕ РАДІО ДЕМАСКУЄ СОВЕТСЬКИХ ШПИГУНІВ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 11 липня. — Контрольована американцями німецька радіовислання в Берліні почала від деякого часу розоблачувати советських шпигунів і сексотів між німцями в советській зоні. В радіових повідомленнях остерігається німців перед більшовицькими сексотами, називаючи їх по імені та подаючи їхні адреси. Ці повідомлення, що їх подається після дбайливої провірки, викликали страшний паніку серед німецьких зрадників.

ПОХОВАЛИ ДІМІТРОВА

Софія, Болгарія, 11 липня. — Вчора тут з великими парадними похоронами в окремому мавзолеї забальсмованого трупа відомого провідника комуністичного Інтернаціоналу і в останньому прем'єра комуністичної Болгарії, Георгія Дімітрова.

Мистецька праця Михайла Осінчука в Канаді

Небагато читачів знають про ті досягнення на мистецькому полі, які сталися в двох останніх роках в Канаді. А варто їх знати, щоб мати певність, що ми не стоїмо на місці, що творимо великі цінності не тільки для свого внутрішнього життя, але для загального добра, як прояв мистецьких вартостей Нової землі, де зустрічаються різноманітні течії і впливи і де лише зразки вищого умінь стають тривалими пам'ятками мистецтва.

Таким зразком монументального (настінного) малярства є праця відомого українського мистця Михайла Осінчука. Ще в краю наш мистець був одним з найвизначніших представників новітньої української течії — школи, що ґрунтується на найстаріших зразках українського мистецтва стародавньої доби, коли оригінальна іконографія і ціле декоративне малярство творилося на основі візантійського стилю. Але т. зв. „нововізантійська“ течія сучасного українського малярства не йде шляхом звичайного наслідування старих зразків, але вводить інші чистоту-українські іконографічні засоби, почерпнуті з цілої багатогранної культури українського мистецтва, зокрема в орнаменті вводить елементи народного (селянського) мистецтва. Крім цих особливостей, спеціальною заслугою М. Осінчука є факція чистих мистецьких форм, очищення їх від зайвої перелатованості і візантійської „арабески“, а передовсім творча гармонізація мотивів історичних з народними. В наслідок того постає твір новітній, котрий має глибину і коріння в минулій культурі, промовляє сучасною мовою, наскрізь переконуючою і суттєвою. Досить лише увійти в церкву розмаловану М. Осінчуком, щоб переконалися не тільки про високий мистецький рівень розпису, але в великій мірі, творчу перевагу над іншими зразками сучасного малярства.

М. Осінчук прийшов до таких вищих досягнень, довгою, тяжкою і впертою працею. По закінченні Академії Мистецтв у Кракові, пославшись далішим самостійним студіям старовинного українського мистецтва, зокрема іконографічному малярству, для чого служив йому країнський Національний Музей ім. Андрия Шептицького у Львові та інші збірки й пам'ятки українського монументального малярства. Побував також в Італії, Греції, Царгороді, де ознайомився з світовими пам'ятками найвищих мистецьких осередків. Крім мистецького малярства, працював у такій делікатній і складній галузі графіки, як дереворит (різання образів у дереві для репродукцій), створивши тут шедеври фінезії і гармонії, особливо в екслібрисах (книжних знаках). З успіхом займався наш мистець і педагогічною діяльністю, як професор української гімназії і директор мистецько-промислової школи у Львові. Але скоро залишив гімназію, щоб цілковито віддатися творчій праці. І справді, у віль-

ній малярській праці досяг великих успіхів. Можна сміливо твердити, що одні з найкращих розписів церков у Західній Україні, останніх двох десятиліть перед II світовою війною, належать М. Осінчукові або спільно з іншим визначним мистцем Павлом Ковжуном.

З найновіших праць М. Осінчука в Канаді, належать йому розписи двох церков у Торонті. Мурована церква св. Євхаристії в Торонті, побудована десь перед 150 роками в готичному стилі, своїми невеликими вільними площинами стін і гостроручними отворами, не давала великих можливостей для розпису. Але наш мистець швидко виявився зі свого завдання, не порушуючи стилістичних особливостей будови і добре використавши вільні місця стін. Центральне місце займає тут у вітварній апсиді Христос-Пантотворець і таїнство Євхаристії в образі двох ангелів, що в сивій тримають чашу; з боків виображено ап. Петра і Павла. Ці фігури, так само як і інші фігурові композиції, трактовано декоративно, графічно, де передано вищу ідею божества і святих, а не їх реалістичне втілення в образі звичайних людських постатей — смертних. До речі, у нас втерся погляд, що називає наші люди, „не розуміють“ іншого малярства крім реалістичного чи то натуралістичного. Приклад малярства двох загатних церков переконав, що це не вірно. Навпаки, малярство великий більшості вірних, якраз подобалося. І не без підстав, бо справжня краса, коли вона дійсно на висоті мистецького завдання, має благодатний вплив на кожну людину.

Ще більш декоративно трактовані образи на стелі і так званих пендетилах (Євангеліях), св. Михайло і Антрій, херувими і ангели, що влітаються в загальну орнаментальну композицію цілої будови. А цей орнамент — справді радість і насолода для кожного українця, що кохається в кольорових сполуках і прикрасах — у зорях. В них він бачить ціле багатство українського духа і матерії, що дали йому роскішна українська природа, чудове небо, різноманітність форм і кольорів квітів і плодів земних. Тільки цей світ ідей і форм перетворено у символічні знаки і геометризовані форми, які стилістично і формально зв'язані з фігуровими композиціями. Тому в цілому розпису панує одна спільна ідея, гармонія і ритм, що найкраще відповідають монументальному малярству.

Друга церква св. Йосафата на ул. Френкліна в Торонті мала більше площі стін для розпису, хоч своєю архітектурою теж не відповідала, особливо поєднанням плоского стелю. Тут мистець теж змалював великий запрестольний образ Євхаристії, але іншої композиції зі св. Петром і Павлом, Василієм Великим та Іваном Золотоустим. На бічних стінах бачимо особливо побажаний в Україні святі, в цілих поста-

ЦЕРКВА СВ. ЄВХАРИСТІЇ, ТОРОНТО, ОНТ.

тах або лише їх погруддя в медальонах. Приємно вражає багата і смілива композиція орнаментальних прикрас стелі, де в центрі бачимо прекрасний образ Богородиці - Покрови-тельниці в оточенні херувимів і архангелів. Тут помітна велика культура української орнаментики — така багата, різноманітна і барвиста, як і культура української пісні. Однак і друге умінь приваблює глядача, підносячи його до високого духового настрою і віри, що в світі існує вища краса, досконалість і гармонія.

Дуже гарно і стилістично дібрана орнаментика на лугах поміж кольонами, не бічних стінах і хорах. Дещо відмін-

ного характеру фриз у бічних навах, трактований більш натуралістично.

Не зайве відмітити, що в орнаменті не уживано вишуканих мотивів, які це можна бачити у початкових наших малярів. Натомість наш мистець використовує ті орнаментальні мотиви, які більш відповідають архітектурі та техніці настінного малярства. А ця відповідність між формою, конструкцією і матеріалом, якраз свідчить про високий рівень і виховане „знання“ малярського твору, що репрезентує нашу оригінальну мистецьку культуру у Новому Світі.

В. С.

Якою я застав Америку

(Докінчення зі стор. 2-го)

Василіян в Нью Йорку; новіціат ОО. Василіян у Давсон, Па., українська греко-католицька Колегія у Стамфорд, що готує адептів на „світські й теологічні студії; змагання створити власну Духовну Семінарію у Вашингтоні, бібліотеки, музеї, видавництва й т. д. Це все здобутки з часу, в якому я не бачив Америки.

В політичній діяльності висувається нова установа „Український Конгресовий Комітет“. Може не так нова вона змістом, як назвою. Це ж на ділі переємник праці давнього „Об'єднання Українських Організацій в Америці“. (До речі кажучи — на мій погляд — ця назва ясніше окреслювала характер установи). Своєю діяльністю як суто американська організація, що представляє собою понад пів мільйона організованих українських громадян, забирає голос у всіх важливіших справах як американської, так і української політики, а зміст і тон тих виступів зеднав У. К. Комітетові признання з боку рідних і повагу з боку американських політично-відповідальних чинників.

„Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет“ не мав суттєвої причини існування перед 20 роками. Але зовсім інші обставини заіснували в часі, а головню після II Світової Війни, коли наслідком пережитих лихоліть, а в першу чергу пануючих політичних умовин на рідній

землі — український нарід переселився на Захід у кількості небувалій впродовж історії. Завдяки витривалій поставі американсько-української спільноти і впертим заходам тих, що цю установою кермує, ЗУАД переборав усі труднощі, закріпився й витиснув своє людсько-українське панно на площині дальшого розвитку небувалої української політичної еміграції.

Велими симпатичним відгомном відбився в 1933 р. Перший Конгрес Української Молоді Північної Америки в Шікаго. Це заговорила мова, що бажає продовжувати обновлені й відсвіжені ідеали батьків; мова, що своїм вродженим гоним енергійного вияву нарастаючих у ній сил. Не проти організації старших вона об'єднувалася, а для чесної паралелі з ними, для їх підкріплення; щоб тягнути „в один гуж“. Це, що старші робили не раз з натугою всіх сил, це молодь переводить легко, деколи з жартами, з співом і танком. Ця організація мені особисто тим симпатичніша, бо саме я був одним з тих нечисленних, що в Рідному Краю оборонявав думку, що українська молодь в Америці для України не пропала, тільки, що вона виявляє себе в інших формах, ніж ті, до яких ми привикли. Тепер, коли бачу нові осяги цієї молоді, можу тільки радіти, що я її вже тоді розумів.

Коли мова про нові органі-

зації, яких перед 17 роками не було в Америці, то мушу згадати про Пан-Американську Конференцію, себто організацію у відповідний час повинна мати наймогутніший голос в українських справах, а своєю діяльністю змагати до створення Всесвітнього Українсько-Об'єднання. З несподіваних організацій слід відмітити „Товариство Українських Професіоналів“ та організацію „Українсько-Американських Ветеранів“. Одні й другі мають свої вузкі інтереси і зацікавлення; одні й другі бажають показати себе американському світові як українські американці з своїми питомими прикметами.

Подібна своїм ідейним підкладом до організації Ветеранів стара „Українська Стрілецька Громада“ пригадується, як тепер поширити свої рямці.

Велику еволюцію перейшов за той час Союз Українок Америки, поважаючи тісніше свої 54 відділи (не залишаючи на боці жіночої молоді). На вершині свого розвитку довів до зорганізування в 1948 р. Світового Конгресу Українського Жіноцтва, що став членом Міжнародної Федерації Жіночих Клубів.

Новістю, про яку нікому в Америці й не снилося, є Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка. Доборолася українська наука! Мусить скитатися по чужині й користати з гостинності. Але з відяності дасть щось і від себе ця організація, якщо не всім американцям, то бодай тим, що є „українського походження“. Загалом у культурній діяльності слідний великий поступ. Колись — панувала на тому полі доривочність, в і падавості. Сьогодні проголошуються систематичні Освітні Курси; сьогодні видавництва визначні творів в українській, а особливо англійській мові; часописи й журнали — в одній і другій мові, залежно від призначення. Словом — у тій галузі зробили велику роботу ті, що розуміють її потребу й значення. Але — на культурному полі це й до сьогодні не змінилося на жаль, одна характеристична риса: книжки й журнали не розходяться, американці „українського походження“ здається самі мало читають, ні не використовують як слід своїх зв'язків, щоб готувати публікації дати в руки тим, що про-

українську справу мусять мати вірні поняття. А без настроєння англо-саського світу, без явних симпатій до нашого народу й його всебічних змагань, можуть нам пропасти великі цінності вкладені дотепер у це діло з найбільшою посвятою.

Змагання адержати українство в Америці (без огляду, котрий це буде „чептер“), проявляється дуже наглядно в неімовірному зрості Українського Народного Союзу. Чим пояснити собі такий просто дивогляд, що коли я перед 17 роками виїжджав з Америки, то Союз мав коло 30 тисяч членів і (оскільки не помилюся) понад 3 мільйони доларів майна, а сьогодні вже поверх 52 тисяч членів і до 11 мільйонів доларів майна! Та ж тоді вже говорилося, що українство в Америці пропаде! Це дивне явище спричинила не сама висока ідея У. Н. Союзу — бути допомоговим і провідним ідейним осередком, бо треба було до нього доложити ще й великої праці, треба було втілення української ідеї в нарістаючій тут поволинні. А якраз члени цих поколінь виявляють збільшене число! Державний перепис з 1930 р. виказав, що за українців подало себе тоді в З.Д. А. всього 68,485 осіб, а вже в 1940 році подало себе за українців щось 73 тисячі осіб. Інша річ, що — на мою думку — Конгресовий Комітет має повну слушність, коли промовляє іменем 750 тисяч американських українців. Тепер тільки річ у тому, щоб до майбутнього перепису довести справу так, щоб ці маніфестаційні числа були потверджені урядовими джерелами, бо воно має й буде мати завжди дуже велику вагу.

До цього ще додаю, що також зросли інші осередки „об'єднаності“ українського характеру, як „Провидня“, „Український Робітничий Союз“ та „Українська Народна Поміч“.

Так отже мені, світовому глядачеві, що колись був доволі добре обізнаний з українським життям в Америці, представляється воно в теперішню менту як річка, що має глибоке, невисихаюче джерело. Може дощ далі падати, або ні, можуть колись зелені нивки жовкнуту й нідти; джерело української сили добувається з такої глибини, що природних заборів воно не потребує страхатися. Треба тільки звертати увагу, щоб не творилися штучні перешкоди для

ВІКЛАДИ ПРОФ. Р. СМАЛЬ СТОЦЬКОГО.

Дня 19 червня 6. р. відбувся виклад в Керент Аферс Інститут у авдиторії Університету Маркет у Мілвокі: „Чому американці не можуть зрозуміти російського комунізму?“ Поверх 200 учителів і учительок, слухачів літніх курсів, виповнило залу.

Дня 23 червня 6. р. професор Р. Стоцький мав виклад у Домініканському Каледжі в Расін, Виск., у великій аудиторії на тему: „Як комунізм поневолив народи Сходу“.

На осінь відбудеться шеста конвенція Американського Товариства професорів словянських мов в Каліфорнійському Університеті в Берклі. На попередніх конвенціях проф. Смаль-Стоцький докладав 1947 в Дітроїті про „Нову етимологію слова Русь“, 1948 в Нью Йорку про: „Причини замісти індоєвропейської назви медведя в словянських мовах“. В Берклі він виголосить реферат про „Говірку польської партизанки“. Водночас відбудеться в Берклі від 6—9 вересня 64-та конвенція Американського Мовознавчого Товариства. В словянській секції проф. Р. Стоцький говоритиме про: „Прабатьківщина Слов'ян“ в п'ятницю, 9. вересня.

правильного протікання української річки. На це й є свої організації.

В „Пам'ятній Книзі“ з нагоди 40-ліття У. Н. Союзу (1936) я висловив таку думку: „Треба в Рідному Краю дати, щоб американська еміграція мала силу і спроможність на випадок потреби чи національного катаклізму переховувати національну традицію й національні ідеали. Зовсім невиключене, таке становище й в такий час, що наша еміграція зможе й повинна би мати просто необхідне й непереможне тепер значення“.

До цієї думки не маю й сьогодні що додати, чи відібрати. Такий час, про який мова у цитованій уступі, вже прийшов. А про своє значення на цей час поділа в найбільшій мірі сама колишня еміграція у всіх своїх „чептер-ах“. Нести цей великий і почесний тягар — маємо обов'язок помогти й ми, нові іммігранти. „Нехай Мати усміється, Запалана Мати...“!

*) Лев Ясінчук: „Старокраєвим оком на українську еміграцію в Америці“, стор. 365-380.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсильніші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

УВАГА! — АНРОН, О., І ОКОЛИЦЯ!

БР. СОШ. СВ. ДУХА, ВІД 295 У. Н. СОЮЗУ

— влаштує: —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

НА ЗНАНІ ПЛЯТОРМІ MARY SMITH FARM
Massillon Rd. and Raber Rd.

В НЕДІЛЮ, 17. ЛІПНЯ 1949

Добірна оркестра.

Початок 2:00 Р. М.

Уряд згаданого Братства запрошує всіх громадян місцевих і позамісцевих прийти на цей пікнік, а за всяку добру забаву подбає

Комітет

ІВАН БАГРЯНИЙ

ТИГРОЛОВИ

РОМАН, ТОМ I І П.

Ціна \$2.00.

Роман „Тигролови“ був нагороджений першою премією на літературному конкурсі у Львові. Скорочений друкувався під назвою „Заїролови“ у „Вечірній Годині“. Але то була лише частка повного тексту.

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“

Р. О. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

ПІМТЕ ЦЮ ДАТУ!

НЕДІЛЯ, СЕРПЕНЬ 21, 1949

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

ТАНЦІ—ГРИ—ПЕРЕКУСКИ

DANISH GROVE-METUCHEN, N. J.

off Route No. 27

— влаштує його: —

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВЕТЕРАНСЬКИЙ ПОВСТ Ч. 6

В годині 1. полудні.

Вступ \$1.00

Доход призначений на Фонд Будови Нашого „Дому“.

Співпрацюйте і підтримуйте ВАШІХ Ветеранів.

